



Institut za istraživanje hibridnih sukoba
Adresa: Teslina 10, Zagreb, Hrvatska (Croatia)
e-mail: info@IHS.hr; web: www.IHS.hr
OIB: 31073348655
IBAN: HR3523900011100992212
Banka: Hrvatska poštanska banka

ANALIZA: NATO – Ukrajina – Rusija – NSATU

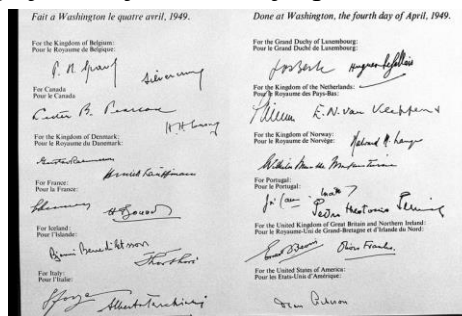
Na [našoj web stranici](#) smo dana 21.10.2024. u 15:27 sati objavili obavijest pod nazivom „**Hoće li časnici OS RH koji bi se pridružili misiji NSATU djelovati na području Ukrajine?**“ u odnosu na brojne neistine koje su se pojavile u hrvatskom medijskom prostoru u vezi s osnivanjem i djelovanjem NSATU misije. Ista je obavijest objavljena i na web stranici [Točno tako](#).

S obzirom na činjenicu da je ova objava dovela do objave jednog novinarskog komentara koji problematizira njenu istinitost, smatramo obaveznim izraditi i objaviti kratku analizu dosadašnjih odnosa između NATO saveza i Ruske Federacije s jedne strane te NATO saveza i Ukrajine s druge strane kako bi čitatelji mogli samostalno donijeti informirane i objektivne zaključke. Također je bitno upoznati čitatelje s procesom donošenja odluka u NATO savezu.

1. NATO savez



NATO savez prvenstveno je politički pa tek potom i vojni savez kojeg čine 32 države saveznice. NATO promiče demokratski sustav vrijednosti, načela i uvjerenja, omogućava zemljama saveznicama prostor za dogovaranje, usklađivanje i savjetovanje oko pitanja pojedinačne i zajedničke sigurnosti i obrane, načine i modele obrane, jačanje povjerenja te prevenciju sukoba i ratova. NATO potiče i zagovara mirno rješenje sukoba te primjenu diplomatskih napora kao prvenstvenog načina njihovog rješavanja. U slučaju potrebe, a u skladu s Poveljom NATO saveza¹, zemlje saveznice u skladu s odredbama NATO povelje, kao i Povelje UN i u okviru njegovog mandata bilo samostalno bilo kao savez, mogu uporabiti i silu s ciljem nametanja mira te prevencije sukoba i ratova. Naime, treba jasno istaknuti kako NATO savez nema vlastite oružane snage nego u vojnim operacijama koristi oružane snage zemalja saveznica kao i partnerskih država.



¹ Izvor fotografije NATO Povelje: https://www.nato.int/cps/en/natohq/declassified_137721.htm

Sve se odluke unutar NATO saveza donose jednoglasno.

NATO savez je regionalni, transatlantski savez. Njegove članice, osim zemalja osnivačica mogu postati samo države koje se nalaze na teritoriju Europe. NATO može biti povezan s drugim državama i regionalnim integracijama u skladu sa zajedničkim interesima. U ovom trenutku (listopad 2024.) NATO ima razvijene odnose sa nešto više od 38 država koje nisu članice Saveza te tri međudržavne organizacije.



NATO savez ima dvije glavne organizacijske cjeline: Politički (civilni) i Vojni dio. Svaki od tih dijelova ima veći broj unutarnjih organizacijskih sastavnica koje ovdje nećemo navoditi. Više o njima se može naći na sljedećoj [poveznici](#). Ključno tijelo u kojem se donose sve bitne odluke povezane s djelovanjem NATO saveza je NATO Vijeće² (*North Atlantic Council - NAC*) u kojem sjede predstavnici država saveznica. Vijeću predsjedava glavni tajnik NATO saveza koji ima zadaću približavanja stavova delegacija i postizanja suglasnosti oko ključnih pitanja. Vojni odbor NATO saveza (*Military Committee*) provodi odluke koje donese NATO Vijeće a koje traže sudjelovanje vojnih efektiva. **Vojni dio NATO saveza ne planira nikakve vojne aktivnosti koje nisu u skladu s političkim odlukama.**

2

2. Odnos NATO savez – Ruska Federacija



NATO slijedi dvostruki pristup Rusiji: snažno odvracanje i obrana u kombinaciji s dijalogom utemeljen na Harmelovom³ izvješću. U njemu se ističu dvije glavne zadaće Saveza te nekoliko drugih ključnih pitanja.

2.1. Dvije glavne zadaće Saveza

1. “... da zadrži odgovarajuću vojnu snagu i političku solidarnost kako bi se odvratila od agresije i drugih oblika pritiska te kako bi se obranio teritorij zemalja članica u slučaju agresije”;
2. “... nastaviti potragu za napretkom prema stabilnijem odnosu u kojem se temeljna politička pitanja mogu riješiti.”

² Izvor fotografije: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_49763.htm

³ Pierre Charles José Marie, grof Harmel (16. ožujka 1911. – 15. studenoga 2009.) bio je belgijski odvjetnik, kršćansko-demokratski političar i diplomat. Harmel je bio premijer Belgije od 1965. do 1966. godine. Izvor fotografije: https://en.wikipedia.org/wiki/Pierre_Harmel

Također se ističe:

"Vojna sigurnost i politika detanta nisu kontradiktorni. Kolektivna obrana je stabilizirajući čimbenik u svjetskoj politici. To je nužan uvjet za učinkovite politike usmjerene na veće ublažavanje napetosti. Put prema miru i stabilnosti u Europi posebno počiva na konstruktivnom korištenju Saveza u interesu detanta. Sudjelovanje SSSR-a i SAD-a bit će potrebno za postizanje rješenja političkih problema u Europi."

Ključni izazovi:

1. **Prilagodljivost:** Savez je sposoban prilagoditi se promjenjivim okolnostima u skladu s uvjetima Ugovora i nastaviti pomagati u održavanju mira u vrlo različitom međunarodnom sigurnosnom okruženju od onog iz 1949. godine;
2. **Stabilnost:** Članice saveza dijele ideale i interese. Kohezija NATO-a stvara stabilnost u atlantskom području;
3. **Detant:** Saveznici nisu obvezni podvrgnuti svoju politiku kolektivnoj odluci, ali konzultacije treba poboljšati s ciljem traženja zajedničkog jezika u rješavanju pitanja detanta koje izaziva podjele sa Sovjetskim Savezom i zemljama istočne Europe;
4. **Ponovno ujedinjenje Njemačke:** detant ili "popuštanje napetosti" nije bio krajnji cilj, ali saveznici su bili svjesni da ako žele postići "trajni mirni poredak", njemačko pitanje mora biti riješeno;
5. **Razoružanje:** kontrola naoružanja ili uravnoteženo smanjenje snaga igraju važnu ulogu u radu na učinkovitom popuštanju napetosti s Iskom;
6. **Izložena područja:** moraju se ispitati, posebno jugoistočni bok i Sredozemlje.

U izvješću je zaključeno da Savez ima vrlo važnu ulogu u promicanju detanta i jačanju mira. Kao takav, zagovarao je usvajanje dvotračnog pristupa obrani gdje "vojna sigurnost i politika detanta nisu kontradiktorni, već komplementarni", ili kako je to opisao zamjenik američkog državnog tajnika Kohler u izvješću svoje podskupine, zagovarao je „sigurnosnu strategiju s dva stupa“. Postupajući u duhu Harmelovog izvješća, NATO je obustavio suradnja s Rusijom 2014. kao odgovor na rusko nezakonito i nelegitimno pripajanje Krima, u Ukrajini. Politički i vojni kanali komunikacije ostali su otvoreni.

2.2. Kronologija odnosa NATO-RUSIJA



Odnosi⁴ NATO-a i Rusije započeli su nakon završetka hladnog rata i raspada Sovjetskog Saveza, kada se Rusija pridružila Sjevernoatlantskom vijeću za suradnju (1991.) i Euroatlantskom partnerskom vijeću (1997.). Praktična suradnja započela je nakon što se Rusija pridružila programu Partnerstvo za mir (1994.) i razmjestila mirovne snage kao potporu

NATO-ovim operacijama potpore miru na Zapadnom Balkanu kasnih 1990-ih. Temeljni akt NATO-a i Rusije iz 1997. pružio je formalnu osnovu za bilateralne odnose, uključujući uspostavu NATO-a i Rusije Stalno zajedničko vijeće (PJC) kao forum za konzultacije i suradnju.

Rusija je zamrzнула svoje odnose s NATO-om zbog razlika oko kosovske krize 1999., ali je nastavila s aktivnostima i sastancima unutar PJC-a nakon završetka NATO-ove zračne kampanje na Kosovu, uključujući sudjelovanje u NATO-ovim snagama za Kosovo (KFOR).



Rusija je uspostavila diplomatsku misiju pri NATO-u 1998. NATO je otvorio Informacijski ured u Moskvi (NIO) 2001. kao središnju točku za širenje informacija unutar Rusije o NATO-u, i Vojnu misiju za vezu (MLM) 2002. kako bi se olakšala komunikacija između NATO-a Vojnog odbora u Bruxellesu i Ministarstva obrane Ruske Federacije. Dijalog i suradnja ojačani su 2002. godine, kada je PJC

zamijenjen Vijećem NATO-Rusija (NRC)⁵ koje je služilo kao forum za savjetovanje o aktualnim sigurnosnim pitanjima i usmjeravanje praktične suradnje u širokom rasponu područja. Ruska vojna akcija u Gruziji u kolovozu 2008. dovela je do obustave službenih sastanaka NRC-a i suradnje u nekim područjima do proljeća 2009. Saveznici nastavljaju pozivati Rusiju da poništi svoje priznanje gruzijskih regija Abhazije i Južne Osetije kao samostalne države.

Sva praktična civilna i vojna suradnja u okviru NRC-a s Rusijom obustavljena je od travnja 2014., kao odgovor na rusku vojnu intervenciju i agresivne akcije u Ukrajini, te njezinu nezakonitu i nelegitimnu aneksiju Krima, koju Saveznici najoštrije osuđuju. Nakon napada vojnim nervnim otrovom u Salisburyju u ožujku 2018., maksimalni broj osoblja u Ruskoj misiji u sjedištu NATO-a smanjena je s 30 na 20 ljudi.

⁴ Izvor fotografije: <https://www.shutterstock.com/image-photo/flag-russia-nato-silk-1128305282>

⁵ Izvor fotografije: https://en.wikipedia.org/wiki/Russia%E2%80%93NATO_relations

U listopadu 2021. NATO je dodatno smanjio taj broj povlačenjem akreditacije osam članova Ruske misije pri NATO-u, koji su bili neprijavljeni ruski obavještajci, te je odlučio smanjiti broj akreditiranih ruskih diplomata. Ova se odluka temeljila na obavještajnim podacima. Također u listopadu 2021. Rusija je odlučila obustaviti rad svoje diplomatske misije pri NATO-u, te zahtijevala od NATO-a zatvaranje Ureda za informiranje NATO-a u Moskvi i obustavu rad Vojne misije za vezu u Moskvi. Usprkos tome, politika NATO-a prema Rusiji ostaje dosljedna – jačanje odvratanja i obrane uz otvorenost za dijalog. U prosincu 2021. ruske su vlasti predložile pravno obvezujući ugovor NATO-u i SAD-u, zahtijevajući od NATO-a da ponovno iscrta europsku sigurnosnu arhitekturu ne šireći se dalje na istok kao i zabranjujući NATO-u raspoređivanje vojnih snaga ili oružja u državama članicama koje su se pridružile nakon 1997.



Vijeće NATO-Rusija (NRC) važan je forum za dijalog i sastalo se jedanaest puta od 2016. (prvi put se ponovno sastalo nakon ruske vojne intervencije u Ukrajini). NRC se posljednji put sastao 12. siječnja 2022⁶. Saveznici i predstavnici Rusije raspravljali su o ruskom vojnom gomilanju u i oko Ukrajine kao i o ruskom prijedlogu sigurnosnog sporazuma koji je u suprotnosti s NATO-ovom politikom otvorenih vrata. Kako su saveznici jasno dali do znanja da NATO neće pristati na kompromis oko temeljnog načela sigurnosti Europe i Saveza, glavni tajnik NATO-a pozvao je Rusiju na niz sastanaka kako bi se razgovaralo o zajedničkim sigurnosnim problemima kao što su kontrola naoružanja, razoružanje, neširenje i povećanje transparentnosti vojnih vježbi.

2.3. Odgovor Saveza na Ruske agresivne aktivnosti

Nakon ruske nezakonite i nelegitimne aneksije Krima⁷ u ožujku 2014., saveznici su obustavili svu praktičnu civilnu i vojnu suradnju i zahtijevali od Rusije poštivanje međunarodnog prava te pridržavanje svojih međunarodnih obveza i odgovornosti. Nadalje, pozvali su Rusiju da prekine svoju nelegitimnu okupaciju Krima; suzdržati se od agresivnih akcija protiv Ukrajine; zaustaviti protok oružja, opreme, ljudi i novca preko granice prema separatistima u istočnoj Ukrajini; i prestati raspirivati napetosti duž i preko ukrajinske granice. NATO ne priznaje i neće priznati rusku nezakonitu i nelegitimnu aneksiju Krima. Kao odgovor na jačanje ruske vojske u i oko Ukrajine koja je dosegla razinu od više od 100 000 borbena spremnih vojnika početkom 2022. s dodatnih



⁶ Izvor fotografije: https://www.nato.int/cps/fr/natohq/photos_190658.htm?selectedLocale=en

⁷ Izvor fotografije: <https://united24media.com/latest-news/eu-declares-russian-elections-in-occupied-crimea-invalid-2208>

30 000 vojnika stacioniranih u Bjelorusiji, saveznici NATO-a povećali su svoju prisutnost u središnjem, istočnom i jugoistočnom dijelu Saveza i spremnost NATO Snaga za odgovor.

NATO, međutim, drži otvorene kanale političke i vojne komunikacije, pri čemu saveznici snažno podupiru rješavanje sukoba u istočnoj Ukrajini diplomatskim i mirnim sredstvima kao što je sporazum iz Minska. Rusija ima značajnu odgovornost u tom pogledu. U travnju 2021. kao odgovor na ruska neprijateljstva saveznici su pozvali Rusiju da prestane s provokacijama:

Izjava Sjevernoatlantskog vijeća nakon najave Sjedinjenih Američkih Država o djelovanju u vezi s Rusijom

Saveznici NATO-a podupiru Sjedinjene Države i solidariziraju se s njima, nakon što je SAD 15. travnja najavio mjere kao odgovor na destabilizirajuće aktivnosti Rusije. Saveznici poduzimaju akcije pojedinačno i kolektivno kako bi povećali kolektivnu sigurnost Saveza.

Rusija i dalje pokazuje kontinuirani obrazac destabilizirajućeg ponašanja, uključujući kršenje suvereniteta i teritorijalne cjelovitosti Ukrajine i Gruzije, te kontinuirano kršenje, neprovođenje i zaobilaznje brojnih međunarodnih obveza i obveza, uključujući Memorandum iz Budimpešte. Primjeri uključuju pokušaj uplitanja u savezničke izbore, uključujući američke predsjedničke izbore; raširene kampanje dezinformiranja; i zlonamjerne kibernetičke aktivnosti. Sjedinjene Države i drugi saveznici procjenjuju da svi dostupni dokazi upućuju na odgovornost Ruske Federacije za hakiranje SolarWindsa. Solidarni smo sa Sjedinjenim Državama. Osuđujemo napad na Alekseja Navaljnog, ruskog oporbenog pripadnika, upotrebom nervnog otrova zabranjene skupine Novičok. Svaka upotreba kemijskog oružja, pod bilo kojim okolnostima, jasno je kršenje međunarodnog prava i u suprotnosti s Konvencijom o kemijskom oružju. Izvješća da je Rusija poticala napade na američke i NATO snage u Afganistanu također su zabrinjavajuća.

Saveznici će nastaviti blisko raditi na rješavanju ruskih postupaka, koji predstavljaju prijetnju euroatlantskoj sigurnosti. Pozivamo Rusiju da odmah prestane sa svojim destabilizirajućim ponašanjem i da poštuje svoje međunarodne obveze, kao što to čine saveznici, uključujući postojeće sporazume i obveze o kontroli naoružanja, razoružanju i neširenju oružja. Također pozivamo Rusiju da prestane s provokacijama i da odmah smiri napetosti na ukrajinskim granicama i na nezakonito pripojenom Krimu.

Dok nastavljamo osiguravati naše odvratanje i obrambeni stav, NATO ostaje otvoren za periodičan, fokusiran i smislen dijalog te za konstruktivan odnos s Rusijom kada ruske akcije to omoguće. Žao nam je što Rusija i dalje zanemaruje poziv NATO-a s početka 2020. za održavanje sastanka Vijeća NATO-Rusija.

U prosincu 2021., poradi pojačanog vojnog jačanja u te oko Ukrajine, Saveznici su pozvali Rusiju da prestane s provokacijama i da odmah de-eskalira napetosti na ukrajinskim granicama i na nezakonito pripojenom Krimu:

Izjava Sjevernoatlantskog vijeća o stanju u Ukrajini i oko nje

Ozbiljno smo zabrinuti zbog znatnog, ničim izazvanog i neopravdanog gomilanja ruske vojske na granicama Ukrajine posljednjih mjeseci i odbacujemo lažne ruske tvrdnje o ukrajinskim i NATO-ovim provokacijama. Pozivamo Rusiju da odmah smiri napetost, nastavi diplomatskim kanalima i poštuje svoje međunarodne obveze u pogledu transparentnosti vojnih aktivnosti.

Ozbiljno procjenjujemo implikacije trenutne situacije na sigurnost Saveza. Uvijek ćemo odlučno reagirati na svako pogoršanje našeg sigurnosnog okruženja, među ostalim jačanjem našeg položaja kolektivne obrane prema potrebi. NATO će poduzeti sve potrebne mjere kako bi osigurao sigurnost i obranu svih saveznika NATO-a. Svaka daljnja agresija na Ukrajinu imala bi goleme posljedice i imala bi visoku cijenu. NATO će nastaviti blisko koordinirati s relevantnim dionicima i drugim međunarodnim organizacijama, uključujući EU.

Ponovno izražavamo svoju potporu teritorijalnoj cjelovitosti i suverenitetu Ukrajine unutar njezinih međunarodno priznatih granica te pozivamo Rusiju da povuče svoje snage iz Ukrajine u skladu sa svojim međunarodnim obvezama i obvezama. Podržavamo pravo svih zemalja da odlučuju o vlastitoj budućnosti i vanjskoj politici bez vanjskog uplitanja. Odnos NATO-a s Ukrajinom pitanje je samo Ukrajine i 30 NATO saveznika. Odlučno odbacujemo bilo kakve pokušaje podjele savezničke sigurnosti.

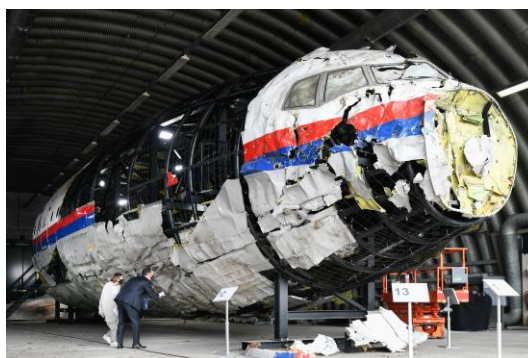
Spremni smo za smislen dijalog s Rusijom. Ponavljamo naš dugogodišnji poziv Rusiji na sastanak Vijeća NATO-Rusija u bliskoj budućnosti. Svjesni smo nedavnih ruskih prijedloga za europsku sigurnost. Jasno nam je da bi se svaki dijalog s Rusijom morao odvijati na temelju reciprociteta, rješavati zabrinutost NATO-a u vezi s ruskim djelovanjem, temeljiti se na temeljnim načelima i temeljnim dokumentima europske sigurnosti te se odvijati u konzultacijama s europskim partnerima NATO-a. Ako Rusija poduzme konkretne korake za smanjenje napetosti, spremni smo raditi na jačanju mjera za izgradnju povjerenja. OESS je također relevantna platforma.

NATO je obrambeni savez i nastaviti će težiti miru, sigurnosti i stabilnosti u cijelom euroatlantskom području. Ujedinjeni smo u obrani i zaštiti svih saveznika.

2.4. Posljedice na odnose NATO-Rusija

Zabrinutost NATO-a nadilazi ruske aktivnosti u Ukrajini. Saveznici nastavljaju izražavati svoju potporu teritorijalnoj cjelovitosti Gruzije i Republike Moldavije unutar njihovih međunarodno priznatih granica i pozivaju Rusiju da povuče snage koje je stacionirala u sve tri zemlje bez njihova pristanka. Ruske vojne aktivnosti, osobito uz granice NATO-a, su se povećale, a njezino ponašanje nastavlja činiti euroatlantsko sigurnosno okruženje manje stabilnim i predvidljivim – posebice raspoređivanjem u blizini granica NATO-a, provođenjem obuke velikih razmjera i brzih vježbi te kršenjem savezničkih pravila zračni prostor. Rusija također dovodi u pitanje euroatlantsku sigurnost i stabilnost kroz hibridne radnje, uključujući pokušaje uplitanja u izborne procese nacija, raširene kampanje dezinformiranja i zlonamjerne kiber aktivnosti.

Posebnu zabrinutost i osudu izazvala je umiješanost Rusije u tragično obaranje leta MH17⁸ dana 17. srpnja 2014.; aktivnosti ruskih operativaca koje su rezultirale eksplozijama skladišta streljiva u Vrbeticama u 2014. godini; Ruska vojna intervencija i značajna vojna prisutnost u Siriji; Ruska neopravdana uporaba vojne sile protiv ukrajinskih brodova i mornaričkog osoblja u blizini Azovskog mora i Kerčkog tjesnaca u studenom 2018.; Ruska gradnja mosta u Kerčkom tjesnacu; Umiješanost Rusije u uporabu vojnog nervnog otrova u Salisburyju u ožujku 2018.; Umiješanost Rusije u napad nervnim plinom na ruskog oporbenjaka Alekseja Navaljnog 4. rujna 2020. te rusko nesmotreno i neodgovorno testiranje protusatelitskih projektila 15. studenog 2021.



Ova zabrinutost je pojačana ruskim stalnim kršenjem, neprovođenjem i zaobilaženjem brojnih obveza i obveza u području kontrole naoružanja i mjera za izgradnju povjerenja i sigurnosti. Saveznici su dugo bili zabrinuti zbog selektivne provedbe Bečkog dokumenta od strane Rusije i njezine dugotrajne neprovedbe Ugovora o konvencionalnim snagama u Europi, kao i njezinog kršenja Ugovora o nuklearnim snagama srednjeg dometa (INF), radnji koje potkopavaju euro - Atlantska sigurnost. Saveznici su više puta pozvali Rusiju da se vrati potpunom pridržavanju Ugovora o otvorenom nebu, au lipnju 2021. izrazili su svoje duboko žaljenje u vezi s odlukom Rusije da se povuče iz ugovora, umjesto da se vrati potpunom pridržavanju. Povlačenje Rusije iz Ugovora stupilo je na snagu 18. prosinca 2021.

Dok NATO ostaje pri svojim međunarodnim obvezama, Rusija je prekršila vrijednosti, načela i obveze na kojima se temelji odnos NATO-a i Rusije. Rusija je narušila povjerenje u srži naše

⁸ Izvor fotografije: <https://www.reuters.com/world/mh17-aircraft-wreckage-viewed-by-judges-ahead-next-phase-trial-2021-05-26/>

suradnje i dovela u pitanje temeljna načela globalne i euroatlantske sigurnosne arhitekture. Unatoč tome, kanali političke i vojne komunikacije ostaju otvoreni kako bi se omogućila razmjena informacija o pitanjima od zajedničkog interesa i zabrinutosti, smanjili nesporazumi i povećala predvidljivost. Saveznici i dalje vjeruju da bi partnerstvo između NATO-a i Rusije, temeljeno na poštovanju međunarodnog prava, bilo od strateške vrijednosti. Oni i dalje teže kooperativnom, konstruktivnom odnosu s Rusijom – uključujući uzajamne mjere izgradnje povjerenja i transparentnosti i povećano uzajamno razumijevanje stavova NATO-a i Rusije o nestratiškim nuklearnim snagama u Europi – na temelju zajedničkih sigurnosnih briga i interesa, u Europi u kojoj svaka zemlja slobodno bira svoju budućnost. Ostaje žaljenje što trenutno ne postoje uvjeti za tu vezu. Na summitu u Bruxellesu u lipnju 2021., saveznički čelnici ponovili su da ne može biti povratka na „uobičajeno poslovanje“ dok Rusija ne pokaže usklađenost s međunarodnim pravom i svojim međunarodnim obvezama i odgovornostima.

3. Odnos NATO savez – Ukrajina

3.1. NATO ured u Ukrajini



Predstavništvo NATO-a u Ukrajini (NRU)⁹ osnovano je prije devet godina, u rujnu 2015., kako bi nadgledalo dva već postojeća ureda: NATO-ov informacijski i dokumentacijski centar (NIDC) i NATO-ov ured za vezu (NLO).

NIDC je uspostavljen u Kijevu još prije dvadeset i sedam godina (1997. godine), kako bi podržao napore da se ukrajinska javnost informira o aktivnostima NATO-a i prednostima suradnje NATO-a i Ukrajine. NIDC je dio Odjela za javnu diplomaciju NATO-a i bo je prvi informacijski ured otvoren za širu javnost, koji je NATO osnovao u nekoj zemlji partneru. Ured NATO-a za vezu (NLO) osnovan je u Kijevu prije dvadeset i pet godina (1999. godine) i igra ključnu ulogu u olakšavanju suradnje NATO-a i Ukrajine.

Odnosi NATO-a i Ukrajine zapravo su „stari“ koliko i ukrajinska neovisnost. Službeno su pokrenuti 1991. godine, kada se ta novoformirana neovisna država pridružila Sjevernoatlantskom vijeću za suradnju (NACC)¹⁰, forumu za dijalog i suradnju između NATO saveznika i bivših zemalja članica Varšavskog pakta. Nekoliko godina kasnije, 1994. godine, Ukrajina se pridružila Partnerstvu za mir (PfP), programu praktične bilateralne suradnje između pojedinih



⁹ Izvor fotografije: <https://whatson-kyiv.com/festivals-15-april-15-may/>

¹⁰ Izvor fotografije: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_192648.htm

zemalja partnera i NATO-a. Ukrajina je jedna od osnivačica Euroatlantskog partnerskog vijeća (EAPC), koje je zamijenilo NACC u svibnju 1997.

Povelja o posebnom partnerstvu iz srpnja 1997. ostaje osnovni temelj na kojem se i danas zasnivaju odnosi NATO-a i Ukrajine. Poveljom je uspostavljena Komisija NATO-Ukrajina kao glavno tijelo odgovorno za unapređenje odnosa NATO-a i Ukrajine. Komisija je kroz čitavo vrijeme imala zadatak usmjeravati aktivnosti suradnje i predstavljala je forum za konzultacije između saveznika i Ukrajine o sigurnosnim pitanjima od zajedničkog interesa.



U prosincu 2021. Karen McTear¹¹ preuzela je dužnost voditeljice Predstavništva NATO-a u Ukrajini, a prethodno je obnašala dužnost Voditeljice Centra za strateške studije Britanske kraljevske ratne mornarice. Tijekom 2023. NATO savez intenzivirao je potporu Ukrajini kako bi ojačao njene obrambene kapacitete te stabilnost euroatlantskog sigurnosnog prostora. Misija ima za cilj unaprijediti izravnu komunikaciju, nadzor programa podrške te koordinaciju s Vladom Ukrajine. Ona uključuje obuku ukrajinskih vojnih snaga i jačanje otpornosti na hibridne prijetnje.

Ured NATO-a u Ukrajini ključan je za koordinaciju aktivnosti između Ukrajine i NATO saveznika. Njegova je zadaća nadgledanje projekata obuke, savjetovanje o reformi sigurnosnog sektora i podrška u kiber sigurnosti.

U rujnu 2024. godine na mjestu voditelja Predstavništva NATO-a u Ukrajini imenovan je Patrick Turner¹², koji je prethodno obnašao dužnosti Pomoćnika glavnog tajnika NATO-a za operacije i Pomoćnika glavnog tajnika NATO-a za obrambenu politiku i planiranje. Turner je imenovan na NATO-Ukrajinskom savjetu tijekom sastanka u Washingtonu u srpnju 2024. godine. Njegova uloga uključuje vođenje NATO ureda u Kijevu, koordinaciju savezničkih napora i redovito izvještavanje o situaciji. Turner donosi značajno iskustvo u misiju, s obzirom na to da je prethodno bio pomoćnik glavnog tajnika NATO-a za operacije, što osnažuje njegovu poziciju u vođenju diplomatskih i sigurnosnih aktivnosti u Ukrajini.



Turnerova misija posebno je usmjerena na suzbijanje ruskih hibridnih prijetnji kao što su brojne protuobavijesti koje se odašilju u informacijski prostor kako Ukrajine tako i zemalja saveznica NATO saveza i zemlje članice EU, kiber napadi, sabotaze te poticanje i instrumentalizacija ilegalnih migracija. Navedene aktivnosti ciljaju destabilizaciju Ukrajine i NATO saveznica kao

¹¹ Izvor fotografije: <https://x.com/StefanishynaO/status/1680897822554464257>

¹² Izvor fotografije: <https://georgiatoday.ge/patrick-turner-on-trumps-plan-nato-and-the-door-shutting-on-georgia/>

i partnera. Na ovaj izazov NATO odgovara strateškom razmjenom obavještajnih podataka i jačanjem ukrajinskih kapaciteta u području kiber sigurnosti.

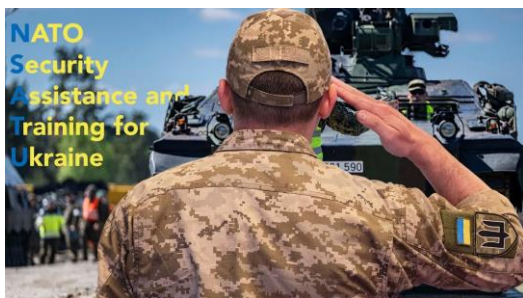
3.2. Ključni programi NATO-a za Ukrajinu

Podrška NATO-a kroz program *NSATU* osigurava dugoročnu pomoć obukom, opremanjem i jačanjem ukrajinskih obrambenih kapaciteta. Obuka se odvija u savezničkim zemljama NATO saveza. NATO izbjegava sudjelovanje u borbenim operacijama. *NATO-Ukrajinski Centar za analizu, obuku i obrazovanje (JATEC)* otvoren je s ciljem prikupljanja ratnih iskustava i jačanja interoperabilnosti u skladu s NATO standardima. Uz to, NATO je uz saveznike osigurao stabilnu godišnju vojnu pomoć Ukrajini, procijenjenu na oko 40 milijardi eura. Također, NATO nadzire i potpomaže demokratske, sigurnosne i ekonomske reforme u Ukrajini kao preduvjete za potencijalno članstvo Ukrajine u Savezu kao što je to bio slučaj i sa svim drugim državama koje su izrazile spremnost i volju za pristupanjem Savezu. Na sastanku u Vilniusu 2023. godine potvrđena je podrška ukrajinskom članstvu uz naglasak na "nepovratni put prema NATO-u."

3.3. Prepoznavanje protuobavijesti

Rusija intenzivno vodi zlonamjerne informacijske kampanje koje lažno prikazuju NATO kao savez kao izravnog ali i posrednog dionika uključenog u borbene aktivnosti u Ukrajini. Takve tvrdnje ciljano manipuliraju javnošću u zemljama NATO i EU, ali i šire, kroz medijske manipulacije. Istraživanja pokazuju da dio javnosti u nekim zemljama, uključujući Njemačku, djelomično prihvaća ove narative. NATO odgovara proaktivnim informativnim kampanjama, surađujući s platformama za provjeru činjenica i lokalnim medijima kako bi se očuvala transparentnost i spriječilo širenje dezinformacija.

3.4. NSATU



NATO-ova misija za sigurnosnu pomoć i obuku Ukrajine (NSATU)¹³ predstavlja višestrani napor usmjeren na jačanje vojnih kapaciteta Ukrajine i dugoročnu otpornost prema prijetnjama. Osnovana kao strateški okvir potpore u odgovoru na tekuću rusku agresiju, NSATU se temelji na širem NATO-ovom cilju stabilizacije Ukrajine unutar euroatlantskog sigurnosnog prostora, dok osigurava da njezine vojne snage djeluju u skladu s NATO standardima. Misija NSATU nije predviđela prisutnost borbenih snaga NATO-a u Ukrajini; glavna operativna baza za ovu misiju nalazi se u Wiesbadenu, Njemačka. NATO

¹³ Izvor fotografije: <https://shape.nato.int/news-archive/2024/nato-security-assistance-and-training-ukraine-nsatu-is-assisting-ukraine>

ostaje "nepristrana strana u sukobu," osiguravajući da vojna prisutnost ostane izvan teritorija Ukrajine.

3.4.1. Vizija i Misija

Vizija NSATU-a je podržati sposobnost Ukrajine za obranu i poboljšati interoperabilnost s NATO-om. Misija se fokusira na jačanje ukrajinskih snaga kroz sveobuhvatnu obuku, logističku podršku i tehnička unaprjeđenja, bez direktnog sudjelovanja NATO-ovih borbenih snaga na ukrajinskom tlu. Program je osmišljen kako bi Ukrajinu usmjerio na put prema euroatlantskoj integraciji, doprinoseći stabilnosti Ukrajine i šire regije.

3.4.2. Struktura programa i trajanje

NSATU se primarno odvija iz koordinacijskog centra NATO-a u Wiesbadenu, Njemačka, uz pomoćne logističke točke na istočnom krilu NATO-a, čime se omogućuje obuhvatna obuka i podrška bez direktnog stacioniranja NATO-ovih borbenih snaga u Ukrajini. Ova struktura omogućuje dugoročnu podršku Ukrajini, s naglaskom na trenutnu fazu sukoba te dugoročne sigurnosne potrebe.

3.4.3. Ključni programi i komponente

NSATU se fokusira na nekoliko ključnih područja:

1. **Vojna obuka i opskrba opremom:** uključuje opremanje Ukrajine suvremenim vojnim resursima kao što su artiljerija, protuzračna obrana i streljivo. NATO osoblje iz savezničkih država pruža obuku za uporabu i održavanje ove napredne opreme.
2. **Operativno planiranje i obavještajna potpora:** NSATU pruža stratešku podršku kroz planiranje i vježbe koje poboljšavaju ukrajinsku obrambenu strategiju i koordinaciju sa saveznicima.
3. **Obuka za cyber i hibridnu obranu:** Obzirom na prijetnje u području cyber napada i dezinformacija, NSATU nudi specifične programe obuke koji pomažu Ukrajini u učinkovitom suprotstavljanju tim prijetnjama.
4. **NATO-Ukrajinski Centar za analizu i obuku (JATEC):** Ovaj centar pomaže ukrajinskom vojnom osoblju da usvoji NATO standarde u taktikama, operacijama i strategiji, naglašavajući razmjenu iskustava i interoperabilnost u obrambenim protokolima.

3.4.4. Ključni sudionici

NSATU uključuje više od 700 NATO osoblja koje čine vojni instruktori, logističari i strateški koordinatori smješteni u Njemačkoj i drugim savezničkim zemljama. Ovi sudionici upravljaju logistikom, pružaju izravnu obuku i nadgledaju sigurnu isporuku vojne opreme Ukrajini.

3.4.5. Uloga NSATU osoblja i NATO-ova strateška pozicija

NATO osoblje koje sudjeluje u NSATU-u nije uključeno u izravne borbene akcije, već uglavnom djeluje kao instruktori, savjetnici i logističari, pružajući posrednu potporu Ukrajini. Misija je strukturirana kako bi se izbjegao izravni NATO-Rusija sukob, fokusirajući se na savjetodavne uloge koje omogućavaju ukrajinskim snagama da se samostalno osnaže.

NSATU predstavlja NATO-ovu posvećenost kolektivnoj sigurnosti, s ciljem zaštite Ukrajine uz istodobno održavanje regionalne stabilnosti. Misija je dio višeslojnog pristupa NATO-a koji osigurava dugoročnu, posrednu podršku, s naglaskom na spremnost za obranu i jačanje otpornosti.

3.4.6. Razlika između NSATU misije i Ramstein formata



Sastanci u američkoj vojnoj bazi Ramstein¹⁴ (Njemačka) na visokim političkim i vojnim razinama (ministri i načelnici glavnih stožera) održavani su na inicijativu SAD. Sastanci su dio skupa aktivnosti obuhvaćenih nazivom Kontaktna grupa za obranu

Ukrajine (Ukraine Defense Contact Group) koja obuhvaća 57 država (svih 32 saveznica NATO saveza te dodatnih 25 povezanih različitim partnerskim odnosima s NATO savezom ili SAD-om). S obzirom na postojanje mogućnosti da na izborima u SAD koji će se održati početkom studenog 2024. pobijedi Donald Trump, dogovoreno je na razini NATO saveza osnivanje ovog formata pomoći koji ne bi ovisio o mogućim političkim promjenama administracije u SAD. Stoga je program Ramstein formata prenesen na Wiesbaden format (NSATU) u kojem vodeću ulogu od SAD preuzima NATO savez. Stoga se može reći da je misija NSATU nastavak Ramstein formata samo pod vodstvom NATO saveza. Potrebno je naglasiti da je Republika Hrvatska sudjelovala u aktivnostima Ramstein formata.

4. Zaključak

1. NATO savez je prvenstveno politički, a tek potom i Savez koji ima svoju vojnu sastavnicu. Vojnim dijelom upravlja političko tijelo Saveza: Sjevernoatlantsko vijeće (NAC). Odluke NAC su obvezne za sva planiranja, izvođenja i nadzora nad vojnim aktivnostima Saveza. Vojni dio Saveza ne smije niti može izlaziti izvan okvira djelovanja utvrđenih odlukama NAC. Deklaracija NAC iz Washington, D.C. od 10.7.2024. kojom se uspostavlja NSATU misija je obvezujuća za oružane snage koje ju u potpunosti moraju ispuniti i poštovati.

¹⁴ Izvor fotografije: <https://www.bmvg.de/de/aktuelles/ramstein-airbase-ein-jahr-ukraine-koordinierung-5612696>

2. NATO savez ima svoja predstavništvo u Ukrajini kao što je imao i u Rusiji: Rusija je samostalno donijela odluku o zatvaranju svog ureda u sjedištu NATO saveza u Bruxellesu te je tražila i zatvaranje ureda NATO saveza u Moskvi.
3. NATO ima svoju misiju i osoblje u Ukrajini već skoro 30 godina. U sastavu te misije nalaze se civilne kao i vojne osobe. U provođenju aktivnosti planiranih NSATU misijom će sasvim sigurno sudjelovati i pripadnici NATO misije koji se već nalaze u Ukrajini.
4. Niti jedan član NSATU misije, koje je sjedište u njemačkom Wiesbadenu, posebno ako postoji nacionalna odluka o tome, neće ići u Ukrajinu. U Ukrajinu mogu ići članovi NATO misije u Ukrajini, kao i pripadnici oružanih snaga Saveznica koji imaju svoje vojne urede akreditirane pri nacionalnim diplomatsko-konzularnim predstavništvima u Ukrajini.

Izvori:

1. [DISINFORMATION ABOUT THE CURRENT RUSSIA-UKRAINE CONFLICT – SEVEN MYTHS DEBUNKED - European Commission](#)
2. [Es begann auf der Ramstein-Airbase: Ein Jahr Ukraine-Koordinierung](#)
3. [Fact check: Russia's disinformation campaign targets NATO – DW – 02/13/2023](#)
4. [Future Tasks of the Alliance - "Harmel Report" \(1967\)](#)
5. [Hoće li časnici OS RH koji bi se pridružili misiji NSATU djelovati na području Ukrajine?](#)
6. [MH17 aircraft wreckage viewed by judges ahead of next phase of trial](#)
7. [NATO - De-bunking Russian disinformation on NATO](#)
8. [NATO - News: NATO Defence Ministers agree plan to lead coordination of security assistance and training for Ukraine, address deterrence and defence, 14-Jun.-2024](#)
9. [NATO - News: NATO Secretary General visits SHAPE and new NATO command to support security assistance to Ukraine based in Germany, 14-Oct.-2024](#)
10. [NATO - News: NATO Secretary General welcomes President Zelenskyy to the Washington Summit, saying “Ukraine’s future is in NATO”, 11-Jul.-2024](#)
11. [NATO - News: NATO Secretary General welcomes President Zelenskyy to the Washington Summit, saying “Ukraine’s future is in NATO”, 11-Jul.-2024](#)
12. [NATO - News: Secretary General announces new head of the NATO Representation in Ukraine, 16-Jul.-2024](#)

13. [NATO - Official text: Washington Summit Declaration issued by NATO Heads of State and Government \(2024\), 10-Jul.-2024](#)
14. [NATO - Opinion: Press conference by NATO Secretary General Jens Stoltenberg following the meeting of NATO Heads of State and Government, 10-Jul.-2024](#)
15. [NATO appoints special representative in Ukraine | Ukrainska Pravda](#)
16. [NATO mission in Ukraine recent NATO representative 2024 - Search](#)
17. [NATO mission Ukraine office role coordination examples misinformation EU Russia - Search](#)
18. [NATO personnel already in Ukraine for arms control, intelligence operations and military training | International | EL PAÍS English](#)
19. [NATO Secretary General Visits SHAPE And New NATO Command To Support Security Assistance To Ukraine Based In Germany – Eurasia Review](#)
20. [NATO Security Assistance and Training for Ukraine - Wikipedia](#)
21. [NATO's response to Russia's invasion of Ukraine](#)
22. [North Atlantic Council Statement following the announcement by the United States of actions with regard to Russia](#)
23. [North Atlantic Council statement in solidarity with the Czech Republic](#)
24. [North Atlantic Council statement on developments near the Sea of Azov](#)
25. [NSATU mission Ukraine NATO personnel presence 2024 - Search](#)
26. [NSATU NATO Ukraine vision mission program participants - Search](#)
27. [NSATU: NATO forms dedicated command to coordinate support for Ukraine](#)
28. [SHAPE | NATO Security Assistance and Training for Ukraine](#)
29. [SHAPE | NATO Security Assistance and Training for Ukraine](#)
30. [Statement by the NATO Secretary General on MH17 investigation](#)
31. [Statement by the North Atlantic Council on the recent anti-satellite missile test conducted by the Russian Federation](#)[What is NATO?](#)
32. [Washington Summit Declaration](#)